

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

**ЗВІТ
про роботу Ради молодих вчених
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
за 2014-2019 рр.**

Київ - 2020 р.

Звіт «Про роботу Ради молодих вчених Київського національного університету імені Тараса Шевченка за 2014-2019 рр.» обговорено та схвалено Постійною комісією Вченої ради з питань організації наукової роботи 23 березня 2020 року.

Матеріали Звіту підготовлені на основі щорічних звітів РМВ Університету та РМВ його структурних підрозділів, які висвітлені у щорічних звітах Ректора Київського національного університету імені Тараса Шевченка (2014-2019 рр.), щорічних звітах проректора з наукової роботи «Науково-дослідницька робота у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (2014-2019 рр.), а також з використанням інших звітних документів, що знаходяться у розпорядженні служб апарату НДЧ.

Матеріали підготували: Ганна Толстанова (голова РМВ 2014-2019 рр.)
Ірина Сахарук (заст. голови РМВ, голова РМВ
юридичного факультету)
Вікторія Москвіна (заступник голови РМВ 2016-2019,
Голова РМВ 2019-по теперішній час)

Пропозиції до Звіту надали представники РМВ: к.ф-м.н. Зубченко В., к.соц.н. Мороз Є,
д.ф-м.н. Маринич О, к.е.н. Хмара М., к.геол.н. Чернов А., к.т.н. Шестак Я.

***

Висловлюємо подяку всім головам РМВ та секретарям РМВ, які працювали на громадських засадах упродовж 2014-2019 рр. і зробили значний внесок у розвиток Ради молодих вчених Університету і молодіжної науки.

ЗМІСТ

1. Організаційна структура РМВ на рівні Університету.....	4 с.
2. Організаційна структура об'єднань молодих учених структурних підрозділів Університету та їх співпраця.....	5 с.
3. Забезпечення інформаційно-комунікаційної діяльності РМВ Університету	8 с.
4. Динаміка кількості молодих учених в Університеті.....	9 с.
5. Діяльність РМВ на рівні Університету.....	13 с.
6. Діяльність РМВ на рівні підрозділів університету.....	18 с.
7. Діяльність РМВ на рівні Держави та ЄС.....	24 с.
8. Реалізація проекту щодо запровадження внутрішньоуніверситетську систему підтримки наукових проектів для молодих вчених.....	26 с.
9. Популяризація науки, шляхом організації конференцій, наукових шкіл, семінарів.....	27 с.
10. Соціологічні опитування молодих вчених Університету.....	30 с.
11. Стан та перспективи молодіжної науки в Університеті.....	32 с.
12. Пропозиції РМВ, покликані забезпечити розвиток молодіжної науки в Університеті.....	33 с.

1. Організаційна структура РМВ на рівні Університету

Рада молодих вчених Київського національного університету імені Тараса Шевченка (далі – РМВ Університету) створена в 2014 р. (наказ ректора Університету №125-32 від 17.02.2014 р.) як постійно діючий колегіальний, дорадчий та представницький орган Вченої ради Університету з питань молодих вчених, аспірантів і спеціалістів. РМВ діє на підставі «Положення про Раду молодих вчених Київського національного університету імені Тараса Шевченка», яке було затверджено у 2014 році і набуло чинності з моменту створення Ради (у новій редакції, затверджено Наказом ректора Університету №880-32 від 12.11.2019 р.).

Діяльність РМВ Університету регламентується статтею 24 Закону України «Про наукову та науково-технічну діяльність» (№ 848-VIII від 26.11.2015).

Основною метою діяльності РМВ Університету є сприяння реалізації прав молодих вчених щодо їх участі у формуванні позицій та провадженні діяльності Університету в науковій сфері, забезпечення їх активної участі у проведенні наукових досліджень, захист прав та інтересів молодих вчених.

РМВ У Університету є неформальною платформою для ознайомлення молодих вчених з особливостями організації наукових досліджень в інших галузях знань, що дозволяє розширити їх науковий світогляд, відкриває шлях до міждисциплінарних досліджень, дає можливість виконувати власні дослідження в контексті сучасної науки.

Членами РМВ Університету можуть бути такі категорії молодих вчених Університету: спеціалісти без ступеня та кандидати наук/ доктори філософії – до 35 років; докторанти і доктори наук – до 40 років. Членство є вільним і безкоштовним.

Наразі раніше затверджені вікові категорії молодих вчених переглядаються, зокрема МОН України розглядається можливість долучення студентів зі ступенем бакалавр до категорії молодий вчений і підвищення граничного віку молодих вчених для кандидатів наук до 40 років.

Головою РМВ Університету від часу її створення по травень 2019 року була д.б.н. Толстанова Г.М., з червня 2019 по теперішній час – к.х.н. Москвіна В.С.

Молодіжним активом науковців було розроблено дієву управлінську структуру РМВ на рівні Університету, до складу якої увійшли: голова РМВ, 2 заступники з природничого та соціогуманітарного напрямів, секретар, голова Наукового товариства студентів та аспірантів (НТСА) Університету, голови РМВ усіх підрозділів. Збори активу молодих вчених відбуваються не рідше

ніж 1 раз на 3 місяці, оперативні питання вирішуються через групу в соцмережах; Раду молодих вчених Університету забезпечено приміщенням з телефонним зв'язком та оргтехнікою (кім. 4 в адміністративній будівлі Наукової частини); голова РМВ Університету є членом Науково-технічної ради та Науково-експертної ради Університету, Постійної комісії Вченої ради Університету з питань організації науки.

РМВ Університету тісно співпрацює зі Студентським парламентом Університету, консолідуючи спільні зусилля для проведення загальноуніверситетських міждисциплінарних конференцій студентів, аспірантів та молодих вчених «Шевченківська весна» та «Об'єднані наукою: перспективи міждисциплінарних досліджень». Наразі РМВ Університету запропонувала допомогу Студпарламенту щодо організації конкурсу студентських наукових проектів.

Діяльність РМВ Університету щорічно висвітлюється окремими розділами у звітах Ректора (2014-2019 рр), звітах проректора з наукової роботи (2014-2019 рр.), а також у виданні «Освіта України» та газеті «Київський Університет», що сприяє формуванню позитивного іміджу Університету.

На період **2014-2019 рр.** було визначено **стратегічні цілі**, зокрема:

- 1) організувати дієву, стабільну структуру РМВ на рівні Університету;
- 2) налагодити постійний моніторинг потреб молодих вчених Університету;
- 3) забезпечити систему інформатизації молодих вчених та міждисциплінарну комунікацію;
- 4) налагодити механізми взаємодії з іншими подібними організаціями на рівні Держави та світу;
- 5) забезпечувати, в межах своїх повноважень, реалізацію заходів направлених на підтримку наукової роботи та створення сприятливих умов для кар'єрної та професійної науково-дослідної діяльності молодих вчених факультетів та інститутів, що є основним завданням РМВ. Ступінь реалізації вищезазначених стратегічних завдань дозволяє сформулювати ключові показники ефективності діяльності РМВ Університету.

2. Організаційна структура об'єднань молодих вчених структурних підрозділів Університету та їх співпраця

У 2014 році в усіх підрозділах Університету було створено РМВ відповідних факультетів/ інститутів, за винятком Інституту високих технологій, в якому функціонувало НТСА (Таблиця 1).

Таблиця 1. Керівний склад РМВ Університету (2014-2019 рр.)

№	Назва підрозділу	Голови РМВ різних років
1	РМВ ННЦ «Інститут біології та медицини»	Берник Оксана, Смірнов Олександр
2	РМВ Військового інституту	Лоза Віталій, Роллер Вікторія
3	РМВ географічного факультету	Данько Костянтин, Кривець Ольга
4	РМВ ННІ «Інститут геології»	Петруняк Василь (заст. голови), Чернов Анатолій
5	РМВ економічного факультету	Доліновська Оксана, Вікулова Альона, Вірченко Володимир
6	РМВ Інституту журналістики	Гаврилець Юрій
7	РМВ Інституту міжнародних відносин	Хмара Марина
8	РМВ Інституту філології	Володимир Тесленко, Ковтонюк Наталія
9	РМВ історичного факультету	Казьмирчук Марія, Пількевич Вікторія
10	РМВ факультету інформаційних технологій	Кубявка Любова, Ільченко Ксенія, Шестак Яніна (секретар РМВ)
11	РМВ факультету комп'ютерних наук та кібернетики	Анікушин Андрій, Олександр Маринич (ІТ директор)
12	РМВ механіко-математичного факультету	Зубченко Володимир
13	РМВ факультету психології	Рябчич Ярослав
14	РМВ факультету радіофізики, електроніки та комп'ютерних систем	Попов Максим
15	РМВ факультету соціології	Білоус Тамара, Шелухін Володимир, Мороз Євгенія
16	РМВ фізичного факультету	Ніколаєнко Тимофій
17	РМВ філософського факультету	Петренко Ігор, Соболевський Ярослав
18	РМВ хімічного факультету	Шишкіна Олена, Москвіна Вікторія (заст. голови)
19	РМВ юридичного факультету	Сахарук Ірина (заст. голови)
20	Секретар РМВ	Харіна Олена

Члени РМВ активно працювали в усіх підрозділах Університету і сприяли

організації та проведенню тематичних наукових заходів для молодих учених (конференцій, семінарів, виїзних шкіл тощо).

Серед найбільш активних рад молодих вчених окремих факультетів/інститутів Університету за період 2014-2019 рр. варто відзначити РМВ таких підрозділів: юридичного, хімічного, географічного, історичного, філософського, економічного факультетів, факультету інформаційних технологій, ННЦ «Інститут біології та медицини», ННІ «Інститут геології», Військового інституту.

Серед очільників рад молодих вчених найбільш активно протягом звітнього періоду працювали: к.б.н. Берник О., к.е.н. Вікулова А., к.ф.-м.н. Зубченко В., к.геогр.н. Кривець О., к.т.н. Лоза В., к.соц.н. Мороз Є, д.ф.-м.н. Маринич О., к.х.н. Москвіна В.С., к.ф.-м.н. Ніколаєнко Т., к.і.н. Пількевич В., к.геол.н. Петруняк В., к.псих.н. Рябчич Я., к.ю.н. Сахарук І., к.б.н. Смірнова О., к.е.н. Хмара М., к.геол.н. Чернов А., к.т.н. Шестак Я. Зокрема, голова ради молодих вчених механіко-математичного факультету к.ф.-м.н. Зубченко В. трансформував ідею про необхідність розвитку та підтримки підприємницького потенціалу студентів і молодих науковців Університету для впровадження ними інноваційних ідей у дієвий інструмент, створивши у 2016 р. безкоштовну Бізнес-школу КНУ імені Тараса Шевченка на базі Корпорації «Науковий парк Київський університет імені Тараса Шевченка».

Але слід відзначити, що нині існує певне дублювання в організаційній структурі об'єднань молодих вчених та студентів на рівні підрозділів Університету. Паралельно з РМВ існують НТСА, НТС, а також Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів та молодих учених (Рис. 1).

У 2020 році на фізичному, філософському факультетах, факультеті радіофізики, електроніки та комп'ютерних систем та в інституті філології РМВ зазначених підрозділів трансформувалися в НТСА чи призупинили свою активну діяльність.

РМВ тісно співпрацює з іншими науковими організаціями підрозділів – НТСА, Науковим товариством студентів (НТС). Як засвідчує практика юридичного факультету, ННЦ «Інститут біології та медицини», ННІ «Інститут геології», така співпраця може стати досить дієвим інструментом для організації та мотивації до наукової роботи студентів (варто лише зазначити, що у цих підрозділах НТС є підрозділом РМВ).

РМВ	1. Механіко-математичний факультет	2. Факультет інформаційних технологій	3. Факультет комп'ютерних наук та кібернетики	4. Інститут біології та медицини	5. Інститут журналістики
	6. Факультет соціології	7. Хімічний факультет	8. Юридичний факультет	9. Військовий інститут	
РМВ + НТСА	10. Географічний факультет	11. Історичний факультет	12. Факультет психології	13. Інститут міжнародних відносин	
РМВ + НТС	14. Економічний факультет	15. Інститут геології			
НТСА	16. Фізичний факультет	17. Філософський факультет	18. Факультет радіофізики, електроніки та комп'ютерних систем		
	19. Інститут високих технологій	20. Інститут філології			

Рисинок 1. Організаційна структура об'єднань молодих вчених в структурних підрозділах Університету станом на лютий 2020 року.

Подібна структурна відмінність, а отже і розподібненість дорадчих органів молодих вчених у підрозділах Університету, хоча і зумовлена об'єктивно чисельною перевагою активних студентів чи молодих учених (аспірант – це молодий учений) у підрозділах, проте суттєво ускладнює координування організаційної роботи з питань молодіжної політики в Університеті. Уніфікація дорадчих органів молодих вчених як рад молодих вчених в усіх без винятку підрозділах Університету, а також створення НТС на рівні Університету із подвійним підпорядкуванням – РМВ Університету та Студентському парламенту дозволить консолідувати зусилля молодих науковців на рівні РМВ Університету та підвищити ефективність міжфакультетської взаємодії усіх категорій наукової молоді – студентів, аспірантів (ад'юнктів), кандидатів наук до 35 років і докторантів, докторів наук віком до 40 років.

3. Забезпечення інформаційно-комунікаційної діяльності РМВ Університету

Розроблено власний сайт <http://rnm.knu.ua>, що входить у топ-5 сайтів за запитом “рада молодих вчених”, “рада молодих науковців” у пошуковій системі Google. Після реєстрації усі члени РМВ можуть створити власний профіль англійською та українською мовами, представивши свої наукові

здобутки, інтереси, публікації, а також підписатись на електронну розсилку з актуальними новинами, інформаційними повідомленнями та анонсами подій.

Ведеться постійна сторінка у Facebook:
<https://www.facebook.com/rmnknu/>

4. Динаміка кількості молодих вчених в Університеті

Щорічно, у звітах Ректора Університету наводиться детальний аналіз кадрового потенціалу Університету – окремо за категоріями наукових і науково-педагогічних працівників. Аналіз представлених у звітах показників за період 2014-2019 року свідчить про негативну динаміку щодо кількості молодих учених. Остання відображає загальну тенденцію у вітчизняній науці, зумовлену низкою чинників переважно фінансового характеру.

Так, по Університету середній вік професорів залишається сталим – 58 років. Середній вік доцентів по Університету стабілізувався на рівні 48 років після кількох років зростання (2015/16 – 47 років), а в окремих підрозділах становить: 42-43 роки – у ННІ «Інститут геології», на факультетах інформаційних технологій та юридичному; 53-54 роки – на факультеті комп'ютерних наук та кібернетики і на факультеті радіофізики, електроніки та комп'ютерних систем.

На жаль, у розділах щорічних звітів, які стосуються кадрового потенціалу Університету відсутня аналітична інформація про розподіл науково-педагогічних працівників за віковими категоріями у розрізі окремих підрозділів та посад. Натомість така інформація наводиться для співробітників НДЧ. На тлі загального скорочення числа співробітників НДЧ протягом звітного періоду – з 840 співробітників у 2014 році до 466 – у 2019 р., необхідно констатувати, що це на жаль відбувається за рахунок зменшення саме молодих вчених – віком до 35 років (таблиця 2).

Узагальнюючи інформацію зі щорічних звітів за період 2014-2019 рр., можна зробити висновок, що число співробітників НДЧ віком до 35 років скоротилося на 13% (36% – 2014 р.; 23% – 2019 р.) від загальної кількості співробітників НДЧ. Достатньо стабільним у відсотковому співвідношенні до загальної кількості залишається число співробітників віком 35-45 років (20% – 2014 р.; 22% – 2019 р.). На цьому тлі значним кадровим ризиком залишається зростання на 13 % співробітників у категорії понад 60 років (17% – 2014 р.; 30% – 2019 р.).

Таблиця 2. Динаміка кількості наукових працівників різних вікових категорій Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Роки	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Всього НС	840	787	684	635	565	466
До 35 років	302	270	217	168	124	109
<i>% від всього</i>	36	34	32	26	22	23
35-45 років	165	175	164	165	145	104
<i>% від всього</i>	20	22	24	26	26	22
Від 60 років	145	135	135	144	151	140
<i>% від всього</i>	17	17	20	23	27	30
Всього аспірантів	1642	1687	1589	1351	1123	978

Потенціальний пул кадрового потенціалу Університету – це аспіранти. На жаль, протягом звітної періоду ми спостерігаємо суттєве скорочення числа аспірантів майже вдвічі – з 1642 осіб у 2014 році до 978 у 2019 році (таблиця 1).

Також дані відділу кадрів за період 2014-2018 рр. щодо кількості молодих вчених (всі НПС та НС без ступеня, кандидати наук віком до 35 років, доктори наук до 40 років) у різних підрозділах Університету свідчить переважно про відсутність тут позитивної динаміки (Таблиця 3, стовпчик 1-5).

Збільшення кількісних кадрових показників у категорії молодих вчених спостерігається у Військовому інституті, на факультеті інформаційних технологій, факультеті психології, в інституті високих технологій, на факультеті радіофізики, електроніки та комп'ютерних систем, у ННІ «Інститут геології». Стабільним залишається цей показник у ННЦ «Інститут біології та медицини».

Таблиця 3. Кількість молодих вчених (всі НПС та НС без ступеня, кандидати наук віком до 35 років, доктори наук до 40 років) у різних підрозділах Університету за період 2014-2018 рр.

Факультет/ Інститут	2014	2015	2016	2017	2018	2018				
	Кількість					НПС	НС	Аспірантів	% МВ від НПС+НС	% МВ+Асп від НПС+НС+Ас
	Молодих вчених (МВ) без аспірантів*									
п/н стовпчика	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Військовий Інститут	10	11	6	18	20	33		16	61	73
Юридичний факультет	69	89	91	82	72	266	8	221	26	59
Факультет психології	20	23	27	27	26	104		71	25	55
Економічний факультет	72	71	70	63	53	215	3	60	24	41
Філософський факультет	40	34	33	31	31	137	5	82	22	50
ФІТ	0	8	11	16	23	111		16	21	31
Інститут міжнародних відносин	49	46	42	39	35	211	13	105	16	42
Інститут журналістики	27	25	19	20	21	155	2	36	13	29
Факультет соціології	9	8	8	5	5	33	5	18	13	41
Історичний факультет	18	17	15	13	13	96	4	62	13	47
Інститут філології	100	93	85	76	77	585	10	96	13	25
ННЦ "Інститут біології та медицини"	24	21	21	21	21	157	76	65	9	29

п/н стовпчика	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Географічний факультет	22	17	14	10	8	89	3	49	9	40
ФРЕКС	9	9	9	12	12	91	51	23	8	21
Механіко-математичний факультет	27	22	18	10	9	74	37	39	8	32
ННІ «Інститут геології»	6	5	4	4	5	45	20	26	8	34
Факультет комп'ютерних наук та кібернетики	20	16	15	14	12	113	50	49	7	29
Інститут високих технологій	3	2	3	2	4	36	34	18	6	25
Хімічний факультет	12	11	8	8	7	62	106	34	4	21
Фізичний факультет	19	18	17	15	7	91	100	51	4	24
Всього	556	546	516	486	461	2704	527	1137		

* всі НПС та НС без ступеня, кандидати наук віком до 35 років, доктори наук до 40 років

Проте, аналіз у відсотковому співвідношенні загальної кількості молодих учених до науково-педагогічних та наукових працівників у підрозділах (таблиця 2, стовпчик 9) у 2018 році вказує на те, що в 11-ти із 20 підрозділів (усі соціогуманітарні факультети і Військовий інститут) відсоток молодих вчених перевищує 10%. У решті підрозділів, а це всі природничі підрозділи, цей показник нижчий 10%, а на хімічному та фізичному факультетах – становить усього 4 %.

Це питання постійно перебуває у зоні особливої уваги Адміністрації Університету. Зокрема, у висновках до звітів Ректора за 2017-2019 рр. зазначається, що «стабільно високі показники середнього віку свідчать про недоліки у залученні до науково-педагогічної діяльності талановитої молоді та підготовці належної кадрової зміни досвідчених викладачів». А серед поставлених завдань на 2019 рік є такі пункти: «1. Аналіз та формування резерву на заміщення керівних посад, зокрема, завідувачів кафедр.

2. Ширше залучення випускників університету, аспірантів, наукової молоді до науково-педагогічної і наукової роботи».

5. Діяльність РМВ на рівні Університету

До числа брендових заходів РМВ Університету увійшли:

1) Щорічна Всеукраїнська науково-практична конференція студентів, аспірантів та молодих вчених: **“Об’єднані наукою: перспективи міждисциплінарних досліджень” (2014-2019 рр).**

У 2014 році РМВ Університету було організовано круглий стіл під назвою «Об’єднані наукою: перспективи міждисциплінарних досліджень» з метою створення майданчика для вільного спілкування та обміну досвідом між молодими вченими різних галузей науки, висвітлення переваг міждисциплінарних досліджень, заохочення до створення нових міждисциплінарних наукових проєктів. Захід викликав неабияку зацікавленість та, починаючи з 2015 року, трансформований у науково-практичну конференцію.

У 2014-2015 роках захід проходив за окремими тематичними напрямками, широкий спектр яких об’єднали природнича та соціогуманітарна секції. Для стимулювання міждисциплінарних взаємодій доповіді на секціях відбувалися по черзі.

У 2016 році було прийнято рішення звузити тематику конференції до актуальних напрямів наукових досліджень з метою стимулювання створення міждисциплінарних наукових колективів за напрямками. Було обрано такі напрями: 1. Збереження ідентичності українця в умовах євроінтеграції. 2. Новітні матеріали для потреб суспільства. 3. Штучний інтелект та права людини. 4. Національне природокористування: екологія та якість життя.

Внаслідок розподілу за напрямками і секціями відбулося зменшення кількості учасників соціогуманітарних підрозділів та збільшення природничих (таблиця 4).

2) Цикл семінарів **«Абетка для аспіранта»** (2017-2019 рр.) став ефективним інструментом для оперативного інформування аспірантів про вимоги МОН України та зміни у чинному законодавстві щодо особливостей написання дисертації, публікації результатів дослідження та підготовки супровідних документів.

3) **Аспірант КНУ_Info Day** (2018-2019 рр.) – зустрічі для аспірантів 1 року навчання з представниками адміністрації Університету (проректор з наукової роботи) та керівниками відповідних служб (начальник НДЧ, вчений секретар НДЧ, начальник відділу підготовки та атестації науково-

педагогічних кадрів, начальник відділу академічної мобільності, голова РМВ Університету та ін.), діяльність яких пов'язана із забезпеченням ефективної підготовки в Університеті кадрів вищої кваліфікації.

Таблиця 4. Статистика участі у щорічній Всеукраїнській науково-практичній конференції студентів, аспірантів та молодих вчених “Об’єднані наукою: перспективи міждисциплінарних досліджень” (2014-2019 рр);

Рік	Кількість учасників	з них:		Кількість доповідей	з них:			
		Природничі науки	соціо-гуманітарні науки		у співавторстві		природничі науки	соціо-гуманітарні науки
2014	137	105	32	44	36	82%	29	15
2015	116	83	33	55	19	35%	23	32
2016	116	88	28	55	23	42%	31	24
2017	114	52	62	71	17	24%	16	55
2018	92	56	36	52	14	27%	18	34
2019	82	64	18	45	18	40%	28	17

Також на рівні Університету РМВ на постійні основі проведено ряд інформаційних семінарів щодо написання грантів, успішної наукової публікації, тощо.

Окремим напрямом діяльності РМВ стало надання підтримки щодо участі у різноманітних державних конкурсах на отримання премій, стипендій за результатами наукової діяльності студентів, аспірантів та молодих вчених.

Проте детальний аналіз (Табл.5.1, 5.2, 5.3) в розрізі активності різних підрозділів щодо участі в різних конкурсах на отримання стипендій Державного рівня свідчить про значне зниження активності учасників від Університету. Простежується чітка тенденція до зменшення кількості бажаючих номінуватися на Державні премії, це зумовлено зокрема складністю оформлення пакету документів/ його вартістю (остання залежить від кількості копій, складності дизайну макетів тощо)/ часом, що може знадобитися на його підготовку. Крім того, спостерігається зниження мотивації при першій невдалій спробі, особливо серед молодих вчених (ситуація краща для студентів та аспірантів). Зважаючи на вищевикладені обставини, конкурсна процедура вимагає більш ретельного аналізу з боку її

Таблиця 5.2. Статистика щодо Премії Верховної Ради України молодим вченим

№ п/п	Факультети/інститути	2014			2015			2016			2017			2018		
		подано	рекомендовано	лауреати	подано	рекомендовано	лауреати	подано	рекомендовано	лауреати	подано	рекомендовано	лауреати	подано	рекомендовано	лауреати
Природничі																
1.	ННЦ «Інститут біології та медицини»							1	1	-						
2.	Географічний факультет															
3.	ННІ "Інститут геології"												1	1	-	
4.	Факультет комп'ютерних наук та кібернетики	1	1	1												
5.	Механіко-математичний факультет							1	1	-						
6.	Факультет радіофізики, електроніки та комп'ютерних систем				1	1	1									
7.	Фізичний факультет	1	1	-												
8.	Хімічний факультет				1	1	-							1	1	1
9.	Астрономічна обсерваторія															
10.	Інститут високих технологій															
11.	Факультет інформаційних технологій															
Гуманітарні																
12.	Економічний факультет	1	1	1								1	1	1		
13.	Історичний факультет															
14.	Факультет психології															
15.	Факультет соціології															
16.	Філософський факультет															
17.	Юридичний факультет										1	1	-			
18.	Військовий інститут															
19.	Інститут журналістики	1	1	-												
20.	Інститут міжнародних відносин							1	1	-						
21.	Інститут філології	1	1	-												
	ВСЬОГО	6	6	2	2	1	3	3	0	2	2	1	2	2	1	

Таблиця 5.3. Статистика щодо премії НАН України для молодих вчених і студентів ЗВО за кращі наукові роботи

№ п/п	Факультети/інститути	2014			2015			2016			2017			2018		
		подано	рекомендовано	лауреати	подано	рекомендовано	лауреати	подано	рекомендовано	лауреати	подано	рекомендовано	лауреати	подано	рекомендовано	лауреати
Природничі																
1.	ННЦ «Інститут біології та медицини»	2	2	1				2	2	-						
2.	Географічний факультет										1	1	-			
3.	ННІ "Інститут геології"	1	1	1				2	1	1				1	1	1
4.	Факультет комп'ютерних наук та кібернетики	2	2	1	2	2	1							1	1	1
5.	Механіко-математичний факультет	1	1	1				1	1	-						
6.	Факультет радіофізики, електроніки та комп'ютерних систем	2	1	1	2	1	1	1	1	1				1	1	1
7.	Фізичний факультет	2	1	-				2	1	-						
8.	Хімічний факультет	2	1	1	3	2	-							1	1	-
9.	Астрономічна обсерваторія							1	1	1						
10.	Інститут високих технологій										1	1	-			
11.	Факультет інформаційних технологій							1	1	-						
Гуманітарні																
12.	Економічний факультет	1	1	1				3	2	-	1	1	1			
13.	Історичний факультет							1	1	-						
14.	Факультет психології	1	1	-										1	1	1
15.	Факультет соціології							1	1	-						
16.	Філософський факультет				1	1	1									
17.	Юридичний факультет	1	1	-							1	1	-			
18.	Військовий інститут													1	1	1
19.	Інститут журналістики	1	1	-	2	1	-	1	1	-						
20.	Інститут міжнародних відносин	1	1	-				1	1	-				1	1	-
21.	Інститут філології	2	1	1	3	2	2				2	2	1			
		19	15	8	13	9	5	17	14	3	6	6	2	7	7	5

організаторів на рівні Університету – передусім щодо шансів на перемогу для потенційних номінантів від Університету.

Можливими варіантами вирішення проблеми: попередня співбесіда з претендентом (потенційним номінантом); централізований збір даних від підрозділів на початку року і надання попередньої рекомендації вченій раді підрозділу щодо конкурентноспроможності певних кандидатів, дозволять підвищити мотивацію та суттєво збільшити шанси на успіх номінантів від Університету у відповідних конкурсах, перемога в яких є додатковим іміджевим показником і для молодого вченого, і для Університету в цілому.

6. Діяльність РМВ на рівні підрозділів університету

РМВ факультетів/ інститутів протягом 2014-2019 року брали участь в організації та проведенні низки важливих наукових і науково-практичних заходів, інформативних зустрічей, лекцій, семінарів, дискусій тощо. При цьому, РМВ окремих підрозділів мають досвід організації заходів, які вже стали традиційними та проводяться кілька років поспіль.

РМВ ННЦ «Інститут біології та медицини» з 2014 року щорічно: організовує роботу секції щодо біологічних наук міжнародної науково-практичної конференції «Шевченківська весна»; бере участь в оцінюванні робіт учасників обласного етапу Всеукраїнського конкурсу слухачів Малої академії наук м. Києва та Київської області за напрямками: біологія, медицина, екологія; бере участь в проведенні: а) I етапу Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з природничих, технічних та гуманітарних наук МОН України (біологічні науки та екологія); б) конкурсу наукових проектів магістрів I року навчання від Британського фізіологічного товариства; в) профорієнтаційної роботи з абітурієнтами (Літня біологічна школа, Всеукраїнський біологічний турнір «Від теорії до практики один крок»). РМВ організовано і власні заходи: Міжнародну наукову конференцію «Біологічні дослідження молодих вчених» (2014), Всеукраїнський турнір юних біологів (2016).

РМВ Військового інституту виступила, зокрема, співорганізатором таких заходів: Всеукраїнські науково-практичні конференції молодих вчених, ад'юнктів, слухачів, курсантів і студентів «Молодіжна військова наука у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (2016-2019), міжнародні науково-практичні конференції «Військова освіта і наука: сьогоднішня та майбутня» (2016-2019), XVI Міжнародна спеціалізована виставка «Зброя та безпека-2019» (2019). Члени РМВ ВІ беруть активну участь у пошуку міжфакультетських напрямків співпраці та взаємодіють зі

структурними науковими підрозділами Збройних Сил України. У 2019 році РМВ ВІ брала участь в проведенні постійно діючого семінару науковців, здобувачів та ад'юнктів Військового інституту, та здійснювала організаційну роботу наукових гуртків курсантів на кафедрах інституту.

РМВ географічного факультету виступила співорганізатором: - Всеукраїнських науково-практичних конференцій студентів, аспірантів та молодих вчених «Молоді науковці-географічній науці» (2014, 2017-2018), - Всеукраїнського конгресу студентів-географів (2017); - міжнародної науково-практичної конференції: «Урбаністична географія посткомуністичних країн САТ-ference» (2017), - круглого столу «Ти – лідер» (2017); - секції Міжнародної науково-практичної конференції «Шевченківська весна» (2017-2018). Запроваджено практику проведення аспірансько-студенських наукових семінарів.

РМВ ННІ «Інституту геології» виступила співорганізаторами низки наукових заходів, зокрема у співпраці з іншими ЗВО: форум «Наука. Освіта. Економіка. Інтеграція для сталого розвитку», що проводився на базі Київського національного торговельно-економічного університету (2015); Всеукраїнська молодіжна наукова конференція «Сучасні проблеми геологічних наук» (2016); Міжнародний геолого-геофізичний польовий табір для молодих науковців в місті Ужгород (2019); конференція First EAGE Workshop on Assessment of Landslide and Debris Flows Hazards in the Carpathians у Львові (2019).

РМВ економічного факультету виступила співорганізаторами Українсько-польської міжнародної наукової конференції «Класичний університет у контексті викликів епохи» (2016), секції з економіки Міжнародної науково-практичної конференції «Шевченківська весна» (2017), круглого столу «Інтелектуальна власність: теоретичні виміри та практика реалізації»(2017). РМВ факультету проводить і власні наукові заходи, зокрема: - інформаційний захід «Освіта і наукові дослідження у Польщі: можливості та перспективи для студентів та молодих вчених» (2015); організація лекцій а) проф. Романа Шеремета із Case Western Reserve University (США), б) проф. Грігоріса Заротіадіса зі Школи Економіки Арістотельського університету м. Салоніки (Греція) (2016).

РМВ Інституту міжнародних відносин виступає співорганізатором науково-практичних конференцій, літніх шкіл, симпозіумів тощо. Так, за звітний період РМВ взяла участь в організації таких заходів: II зимова школа «Соціальна солідарна економіка: Міжнародний та національний досвід» (2016); European school for parliamentary staffers (2016), літня школа «Україна-ЄС» (2016), науково-практичні конференції «Процеси економічної

дезінтеграції в сучасному світовому господарстві» (2017), «Геостратегічні пріоритети України в політичній, економічній, правовій та інформаційній сферах» (2017), «Гуманітарна дипломатія Суверенного Мальтійського Ордену та роль Церков у вирішенні 50 конфліктів» (2017); «Вільна торгівля, протекціонізм, справедлива торгівля: за і проти» (2018), «Актуальні проблеми міжнародних відносин» (2018р.); міжнародний науковий симпозіум «Міждисциплінарність у міжнародних відносинах: теорія, методологія, практика» (2018) тощо. За участю РМВ ІМВ відбувся батл «Хто зверху? PR Edition 2018», також проводились зустрічі із представниками ДФФД, програми «Горизонт 2020» (2015).

РМВ Інституту філології активно долучається до проведення секції міжнародної науково-практичної конференції «Шевченківська весна». Було проведено творчу лабораторію «Як писати наукову статтю?» (2016), організовано низку літературних зустрічей із сучасними українськими письменниками (Макс Кідрук та ін.); розроблено власний веб-сайт «YouНаука».

РМВ історичного факультету виступала співорганізатором секції «Історія» міжнародної науково-практичної конференції «Шевченківська весна» (2016-2017) та міжнародних наукових конференцій студентів, аспірантів і молодих вчених «Дні науки історичного факультету» (2016-2017, 2019). Крім того, РМВ факультету долучалась до проведення «Історичної дебатної ліги» та екскурсій Творчого об'єднання «Ніч в університеті» (2017).

РМВ факультету інформаційних технологій стала співорганізатором міжнародних науково-практичних конференцій, зокрема: «Інформаційні технології та взаємодії» (2015), «Проблеми кібербезпеки інформаційно-телекомунікаційних систем» (2017); «Обчислювальний інтелект: результати проблеми, перспективи» (2017); «ІТ&І» (2017); «Прикладні системи та технології в інформаційному суспільстві» (2018); «Проблеми кібербезпеки інформаційно-телекомунікаційних систем» (2018-2019). Також було організовано конкурс «Кращий молодий науковець ФІТ» (2015), РМВ ФІТ долучилась до проведення I етапу Всеукраїнської студентської олімпіади зі спеціальностей «Комп'ютерні науки», «Комп'ютерні системи штучного інтелекту». За звітний період було організовано ряд майстер-класів, публічних лекцій, дискусій з відомими вітчизняними та міжнародними спікерами у сфері ІТ-освіти.

РМВ факультету комп'ютерних наук та кібернетики в рамках IV Міжнародної наукової конференції «Теоретичні та прикладні аспекти кібернетики» ТААС'2014 провела круглий стіл «Шлях молодого науковця»,

в якому взяли участь студенти, аспіранти та молоді вчені факультету кібернетики, механіко-математичного та фізичного факультетів.

РМВ механіко-математичного факультету постійно проводить майстер-класи за участю практикуючих актуаріїв, банкірів, ризик-менеджерів, працівників інвестиційних та ІТ-компаній. З 2016 року долучається до організації загальноуніверситетських публічних заходів Business-Leader School KNU (Школи лідерства та підприємництва КНУ), Всеукраїнського фестивалю інновацій, проєктів Київського молодіжного центру КМДА, проєктів для школярів «Світ фінансів», Наукових пікніків у парку Шевченка тощо. РМВ факультету діяльність молодіжної освітньої платформи www.actuary.ua.

РМВ факультету психології за звітний період виступала співорганізатором міжнародних науково-практичних конференцій: - «Псі-фактор» (2015, 2017, 2019), «Changing Society» (2015), «Соціалізація і ресоціалізація особистості в умовах сучасного суспільства» (2016), «Актуальні питання впровадження поліграфа в сучасних умовах: теорія та практика» (2016), «Проблеми особистості в сучасній науці: результати та перспективи дослідження» (2019). За участі РМВ факультету проведено науковий семінар «Психодіагностика в Україні: сучасність та майбутнє» (2019) та II Всеукраїнський форум до Дня захисту дітей «Дитина у тривожному середовищі: практики розвитку та відновлення» (2019). РМВ надає допомогу в роботі «Клубу розвитку» та науково-практичного гуртка факультету психології та постійно організовує зустрічі з відомими українськими лекторами та тренерами-психологами.

РМВ факультету радіофізики, електроніки та комп'ютерних систем з 2014 року долучається до організації та проведення міжнародної конференції молодих учених з прикладної фізики та міжнародної конференції «Електроніка та прикладна фізика». Молоді вчені підрозділу виступають науковими експертами Конкурсу проєктів наукових робіт та науково-технічних (експериментальних) розробок молодих вчених МОН.

РМВ факультету соціології у грудні 2014 року сприяла відновленню роботи дискусійного клубу «Клуб аналітичного читання», забезпечує його функціонування на постійній основі. З 2015 року організовує роботу англomовного дискусійного клубу та наукової секції в рамках міжнародної науково-практичної конференції «Шевченківська весна». За звітний період РМВ факультету стала співорганізатором значної кількості міжнародних науково-практичних конференцій, зокрема: «Соціологія та сучасні соціальні трансформації» (для аспірантів та молодих вчених, 2015, 2017-2018), «Проблеми розвитку соціологічної теорії: Структурні зміни і соціальна

напруженість» (2017), «Мультикультуралізм. Гендер. Ідентичність. Квір-дослідження на пострадянському просторі» (2017), «Проблеми розвитку соціологічної теорії: Модернізація суспільства та соціальні технології» (2018), «Проблеми розвитку соціологічної теорії: Модернізація суспільства та соціальні технології» (2019); круглих столів: «Соціальні зміни та освіта: стихійні виклики та реформістська політика» (2015), за участі першого заступника МОН України Інни Совсун; «Мислення та свідомість: від абстракцій до полону науки» (2015), «Українське суспільство ХХІ століття в пошуках оптимального державного ладу: пізнавальні аспекти класичних соціологічних надбань» (2018, 2019). Проведено «Воркшопу з написання текстів» (2019) та конкурс есе з соціологічної проблематики для учнів 10-11 класів (2019). Молоді вчені підрозділу постійно організовують лекції провідних українських та закордонних дослідників, презентації та воркшопи з відомими вітчизняними соціологами.

РМВ фізичного факультету у 2016 році взяла активну участь у проведенні просвітницького заходу з нагоди Всесвітнього дня науки в Україні. Рада виступила співорганізатором проекту «Reliable Nuclear Materials Identification Technology from Spectroscopy Data» за грантом НАТО (2017), наукових конференцій: International Young Scientists Conference «SPO 2017», «Наука ХХІ сторіччя: Сучасні проблеми фізики» (2017).

РМВ філософського факультету протягом звітного періоду взяла участь в організації та проведенні низки заходів в галузі філософських та політичних наук, інформативних зустрічей, лекцій, семінарів, дискусій, тощо, зокрема Симпозіуму до Всесвітнього Дня філософії ЮНЕСКО (2016); The 7 TH International Conference Teaching Logic and Prospects of its Development May (2016); міжуніверситетського науково-методичного семінару «Contemporary Studies. Філософія ХХ-ХХІ ст.» (2017); семінару «Польсько-українські гуманітарні студії» (спільно з Гуманітарним факультетом Зеленогурського університету, м. Зелена Гура, Польща) (2017); міжнародної наукової конференції «Дні науки філософського факультету» (2018, 2019).

РМВ хімічного факультету з 2015 року постійно виступає співорганізатором науково-практичних конференцій «Сучасні проблеми хімії» (для студентів та аспірантів), також взяла участь в організації та проведенні інших науково-практичних конференцій, зокрема: «Київської конференції з аналітичної хімії: Сучасні тенденції 2016» «Сучасні тенденції 2017», IX International Conference in Chemistry KyivToulouse (2017). РМВ факультету проводяться семінари-тренінги та відкриті лекції на постійній основі, наприклад: «Можливості платформи Web of Science для якісних наукових досліджень та навчання (2016), «Базові техніки публічного

виступу» (2017), Science Talks (2018), «Цінність наукового результату. Від Synthesis до Scienc» (2018), «Нанохімія - можливість реалізувати себе» (2018), «Хімік як професія. Де перспективи?» (2018), «Навики ефективного пошуку роботи та поради від компанії ПАТ «Фармак» (2018, 2019), «Хімія та фармацевтична індустрія. Сучасний стан відносин» (2019). З 2016 року виступає співорганізатором «Дня відкритих дверей хімічного факультету», з 2017 року – «Лекторію для юних хіміків», з 2018 року – Загальноуніверситетського Дня Відкритих Дверей KNU_Expo, «Наукових пікніків» у парку Шевченка. За ініціативою РМВ хімічного факультету проведено Перший та Другий Всеукраїнський турнір юних хіміків імені академіка В.В. Скопенка (2018, 2019)

РМВ юридичного факультету від моменту свого створення відповідає за організацію та проведення міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених до Дня науки юридичного факультету (2014-2017: «Актуальні питання державотворення в Україні», 2018-2019: «Актуальні питання розвитку юридичної науки та практики»). Організовує I етап Всеукраїнської студентської олімпіади за спеціальністю «Правознавство» (2015-2017) та I етапу Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт МОН України (з права) (2015-2019), а з 2018 року відповідальна за організаційну роботу щодо випуску «Вісника Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки». За звітний період РМВ факультету виступала співорганізатором низки науково-практичних конференцій, зокрема: «Тенденції розвитку трудового права та права соціального забезпечення» (2016, 2018-2019), «Проблеми кодифікації трудового законодавства України» (2017), «Актуальні питання реформування процесуального законодавства в Україні» (2017), «Правове забезпечення соціальної безпеки в умовах євроінтеграційних процесів» (2017, 2018). На постійній основі проводяться інформаційні заходи для студентів, аспірантів та молодих вчених: «Навчання та наукові дослідження за кордоном: можливості для студентів та молодих вчених» (2015), «Використання об'єктів права інтелектуальної власності при здійсненні наукових досліджень» (2016), Школа з захисту прав споживачів (спільно з ELSA Kyiv) (2016), «Вільне використання творів науки, літератури, мистецтва: від теорії до практики» (2017), серія інформаційних сесій з питань англійського права і розвитку юридичної кар'єри (2017), РМВ: напрямки діяльності та перспективи для аспірантів (2018, 2019). За звітний період організовано ряд тренінгів та майстер-класів щодо: правильного оформлення студентських письмових робіт для студентів (2015), по ораторському мистецтву (2016), Школа молодого науковця (2017). Для

студентів проведено конкурс есе «Актуальні питання реформування юридичної освіти в Україні» (2017). РМВ факультету здійснює координацію роботи власних підрозділів: Наукового товариства студентів, студентсько-аспірантських наукових гуртків.

7. Діяльність РМВ на рівні Держави та ЄС

РМВ стала дієвим рупором інтересів молодих вчених Університету на рівні держави та ЄС. За період 2014-2019 рр., РМВ налагодила потужну співпрацю з Радою молодих учених при Міністерстві освіти і науки України (РМУ МОН України). Толстанова Г.М. була членом Президії РМУ МОН 2015-2020 рр. Кращі представники РМВ Університету були (к.геол.н. Василь Петруняк) і є (к.е.н. Марина Хмара, к.х.н. Москвіна Вікторія) дійсними та асоційованими (д.е.н. Вірченко Володимир) членами РМУ МОН України. Крім того молоді вчені Університету входять до складу експертних рад та робочих груп при МОН України.

РМУ МОН України є активним учасником руху молодих учених Європи та членом Європейської ради аспірантів та молодих учених Eurodoc, до якої входять 32 національні асоціації аспірантів і молодих науковців. Участь України у Євродоку дає можливість Раді молодих учених при Міністерстві освіти і науки України завжди перебувати в епіцентрі європейського інформаційного простору, зокрема щодо питань вищої освіти і наукових досліджень; представляти та лобювати інтереси української наукової молоді на рівні Європи; сприяє налагодженню тісніших контактів із національними асоціаціями молодих науковців та іншими академічними партнерами різних країн. Досвід Євродоку та партнерів Рада молодих учених використовує у своїй консультативно-дорадчій діяльності для Міністерства освіти і науки України та в експертизі нормативно-правових актів у сфері освіти і науки.

Від РМВ нашого Університету делегатами щорічних установчих з'їздів Eurodoc стали д.б.н. Толстанова Ганна та к.е.н. Хмара Марина, які наразі залишаються членами робочих груп EURODOC від України.

РМВ Університету співпрацює з РМВ НАН України та НАМН України.

У різні роки РМВ Університету надавала пропозиції щодо формування молодіжної наукової політики та брала участь у загальнодержавних заходах, зокрема:

2014 р.: направлені пропозиції директору Державного фонду фундаментальних досліджень України щодо вдосконалення процедури проходження конкурсу НДР у категорії «Проекти молодих учених КНУ імені

Тараса Шевченка», його оцінювання та оголошення результатів, з метою підвищення прозорості зазначених процедур (лист РМУ при МОН № 66 від 19 січня 2015 р.); надані пропозиції до проекту «Положення про порядок підготовки фахівців ступенів доктора філософії та доктора наук в аспірантурі (ад'юнктурі) та докторантурі вищих навчальних закладів (наукових установ)».

2015 р.: підготовлено низку законодавчих ініціатив, зокрема розроблено та направлено на розгляд: проект положення «Про постдокторантуру в університетах та наукових установах України», який наразі розглядається в МОН України; проект положення «Про проведення Конкурсу проектів наукових робіт та науково-технічних (експериментальних) розробок молодих учених, які працюють у вищих навчальних закладах та наукових установах, що належать до сфери управління МОН, подальшого виконання робіт і розробок та управління ними», яке затверджено наказом МОН від 11.08.2015 № 867.

2016 р.: участь РМВ Університету як ініціатора та співорганізатора Літнього Форуму Молодих Вчених України (23-24 червня 2016 р м. Одеса), у результаті проведення якого сформовано пропозиції до виконавчих органів державної влади щодо молодіжної політики та підтримки молодих вчених. Разом з Державним фондом фундаментальних досліджень, Європейською організацією ядерних досліджень (CERN), Представництвом Польської академії наук у Києві (PAN), РМВ при МОН України та РМВ НАН України, РМВ виступила організатором та модератором Міжнародного дискусійного заходу «Science – Society – Personality» (19 травня 2016 р.)

2017 р.: участь у парламентських слуханнях на тему «Формування та реалізація державної молодіжної політики в Україні в умовах децентралізації» (5 листопада 2017 р.).

2018 р.: організація участі молодих вчених в конкурсі наукових проектів молодих вчених від Державного фонду фундаментальних досліджень (Конкурс Ф83); участь у парламентських слуханнях на тему: «Національна інноваційна система: стан та законодавче забезпечення розвитку» (березень 2018 р.); участь у конференції Європейської ради аспірантів і молодих учених Eurodoc2018 «Дослідницька кар'єра - жива мрія?» (квітень 2018 р.); участь у підготовці документу «Дорожня карта інтеграції України до Європейського дослідницького простору (ERA-UA)»; участь у круглому столі «Стратегії інноваційного розвитку України на період до 2030 року» (9 листопада 2018 р.).

2019 р.: участь в урочистому заході з нагоди 25-річчя встановлення

українсько-німецького співробітництва у сфері науки та технологій, який проводився Міністерством освіти і науки України спільно з Федеральним Міністерством освіти та наукових досліджень Німеччини (лютий 2019 р.); участь у підготовці пропозицій та змін щодо Премії Верховної Ради України та Стипендії Верховної Ради України (лібералізація положень про подання, приведення вікових меж потенційних номінантів у відповідність до Закону України «Про наукову та науково-технічну діяльність»); участь у парламентських слуханнях на тему: «Збалансований розвиток людського капіталу в Україні: завдання освіти і науки» (квітень 2019 р.); участь у конференції Європейської ради аспірантів і молодих учених Eurodoc, яка в 2019 р. була присвячена питанню важливості ступеня доктора філософії для подальшої кар'єри в промисловості та його значення для розвитку суспільства (квітень 2019 р.); участь в IV Всеукраїнському фестивалі інновацій (травень 2019р.); зустріч з керівництвом МОН з метою обговорення наукової політики (вересень 2019 р.); проведення Міжнародної науково-практичної конференції-школи студентів та молодих вчених «BIOMED Talks – 2019» (жовтень 2019 р.); участь в Innovation Market (5-7 листопада 2019 р.);

8. Реалізація проєкту щодо запровадження внутрішньоуніверситетську систему підтримки наукових проєктів для молодих вчених

РМВ Університету розроблено та затверджено «Положення про проведення конкурсу науково-дослідних робіт у категорії «Проекти молодих вчених», їх виконання та цільове фінансове забезпечення», згідно з яким загальний обсяг фінансування НДР для молодих вчених з 2016 р. встановлюється у розмірі не менше ніж 5% від загального фінансування, доведеного МОН до Університету для виконання фундаментальних і прикладних досліджень. Спільно з Науково-дослідною частиною Університету у 2014 році організовано та проведено Конкурс проєктів молодих вчених на 2015 р. (пілотний проєкт проведено для НДР з терміном виконання 1 рік.) На конкурс було подано 19 проєктів молодих учених, які пройшли незалежне оцінювання експертними групами Університету та експертними комісіями при Міністерстві освіти і науки України. У 2015 році було рекомендовано до фінансування 9 молодіжних проєктів НДР. Відповідно до умов конкурсу, науковими керівниками проєктів стали кандидати наук до 35 років, доктори/докторанти – до 40 років, виконавцями – студенти, аспіранти, молоді вчені віком до 35 років.

Отримані позитивні результати на рівні Університету дозволили запровадити цей досвід як окремий конкурс НДР на рівні МОН України та використовувати при проведенні щорічного конкурсу наукових робіт молодих вчених (таблиця 6).

Завдяки внутрішнім контактам членів РМВ, у цьому конкурсі беруть успішну участь міждисциплінарні команди соціогуманітарних та природничих підрозділів Університету. Зокрема проєкт, поданий к.ю.н. Сахарук І. на конкурс у 2018 році від юридичного факультету, об'єднує юристів, економістів та географів.

Таблиця 6. Довідка щодо поданих/рекомендованих МОН та профінансованих Університетом НДР молодих вчених (2016-2019 рр.)

	2016-2017	2018	2019	Всього
Подано на конкурс МОН	13 НДР	10 НДР	6 НДР	29
Рекомендованих МОН	5 НДР	8 НДР	1 НДР	14
Профінансовано Університетом	5 НДР	6 НДР	3 НДР	14
Загальний об'єм фінансування проєктів молодих вчених (тис. грн.)	2 201,2 (5 НДР)	4556,5 (11 НДР)	4770,0 (9 НДР)	

Як один із позитивних результатів цього конкурсу, за результатами звітної кампанії «Науково-дослідницька робота у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» за 2019 рік, до списку ТОП-100 публікацій у Scopus увійшли майже всі керівники діючих чи завершених проєктів молодих вчених, зокрема к.х.м. Гуральський І., к.ф.н. Павленко О., к.ф.н. Ісаєв М., д.ф-м.н. Маринич О., к.ф-м.н. Попов М., к.ф-м.н. Курилюк В., к.ф-м.н. Ніколаєнко Т. та інші.

9. Популяризація науки, шляхом організації конференцій, наукових шкіл, семінарів

Починаючи з 2015 року, у паспорті бюджетної програми на Науку (КПКВ 2201290) окремим рядком з'явилися асигнування на проведення конференцій молодих вчених Університету (в тис. грн: 2014 р., 2015 р – 0,00; 2016 р. – 32,00 (8 конференцій); 2017 р. – 13,00 (3 конференції); 2018 р. – 21,00 (5 конференцій); 2019 р. – 19,90 (5 конференцій)). З 2020 року це

асигнування припинено з огляду на скорочення загального обсягу бюджетного фінансування та відсутність базового фінансування науки в системі МОН України.

У таблиці 7 наведено дані щодо активності підрозділів у організації всеукраїнських та міжнародних конференцій студентів, аспірантів та молодих вчених. Спостерігається зменшення проведення заходів, що логічно корелює зі значним зменшенням молодих учених та аспірантів в Університеті.

Досить тривалий час для пересічного громадянина нашої держави наука залишалась «закритою» сферою. Інформаційна комунікація між вченими із різних галузей та суспільством була мінімальною. Звідси – відсутність розуміння у багатьох громадян, а також і представників влади, чим саме займаються науковці, яке значення та користь наукових розробок та навіщо держава має вкладати кошти в розвиток науки. Кілька років тому в Україні почали створюватися такі популяризаційні проекти як «Наукові Пікніки в Україні», «Медичні Пікніки в Україні», «Дні Науки» тощо. Саме завдяки ініціативності та активності молодих вчених наука почала популяризуватись.

Серед науково-популярних заходів, в яких брали участь молоді науковці Київського національного університету імені Тараса Шевченка у 2017-2019 рр. слід відзначити «Наукові Пікніки в Україні», «Медичні Пікніки в Україні», «Дні Науки». Також молодими вченими Київського національного університету імені Тараса Шевченка опубліковано низку науково-популярних статей в журналі «Куншт».

Перспективним завданням РМВ Університету залишається підвищення рівня популяризації науки Університетом, оскільки участь у науково-популярних заходах підносить престиж та сприяє авторитету Університету на державному рівні, піднімає рівень привабливості для абітурієнтів, студентів та аспірантів. Натомість відсутність заходів, спрямованих на популяризацію науки негативно впливає на наукові кадри та формування кадрового резерву науковців, оскільки талановита молодь, не отримавши належної інформаційної підтримки щодо можливостей особистого розвитку як науковця провідного Університету, починає свою кар'єру в інших сферах.

Процеси популяризації науки серед молоді і загалом в суспільстві гальмують такі чинники:

- відсутність стимулів для активної участі молодих вчених в подібних заходах;
- брак досвіду професійної комунікації вчених і журналістів (науковцям складно розповісти про результати своїх наукових досліджень у доступній для широкого загалу формі, а «невтаємничим» у вузькогалузеву наукову специфіку журналістам – спілкуватися із вченими на фаховому рівні), що засвідчує надзвичайно мала кількість публікацій про науку в науково-популярних виданнях.

10. Соціологічні опитування молодих вчених Університету

Для визначення стану молодіжної науки в Університеті, РМВ двічі проведено соціологічні опитування “Актуальні проблеми молодих вчених” (2014 рік – 520 респондентів, 2016 р – 219 респондентів).

У результаті дослідження визначено коло основних проблем молодих вчених Університету-та підтверджено дві з трьох гіпотез дослідження:

1. Однією з основних проблем молодих вчених Університету є недостатність фінансування.
2. Рівень інформування науковців Університету про можливості грантової підтримки наукових досліджень, про відкриття нових грантів, проведення конференцій та конкурсів тощо є недостатнім.

Враховуючи, що 80% опитаних заявили про те, що комерціалізація і практичне використання набутих результатів були важливими для них при виборі теми наукового дослідження, гіпотеза про те, що більшість молодих вчених при виборі теми наукового дослідження не керуються перспективами практичного використання та комерціалізації своїх наукових результатів, була спростована.

До переліку основних проблем, сформованому за результатами опитування учасників дослідження, потрапили такі:

- Наразі серед молодих вчених Університету існують реальні проблеми з інформуванням про наукові заходи та про гранти і грантову підтримку. Майже 40% респондентів не отримують інформацію про наукові гранти і навіть не знають, де її знайти, а 46,3% респондентів невдоволені якістю цієї інформації.

- Більш за все молодим вченим нашого університету у науковій діяльності допомагає їх освіта, співробітництво з науковим керівником та власні дослідження або додатково отримана освіта. Участь у конкурсах та проектах, дані та досвід набуті в ході поїздок та спілкування з колегами молоді вчені лише частково використовують у своїй роботі (респонденти визначили їх допомогу лише на 16-25%). Тому при планування додаткових заходів та лекцій для молодих вчених, слід звернути увагу на заходи, що будуть спрямовані зокрема, на особистісний розвиток науковців.
- 81% респондентів визначили друковані та електронні видання, Інтернет тощо потрібними для здійснення наукової роботи. Потребу в обладнанні, матеріалах, реактивах тощо виразили 29% опитаних. В обладнанні спільного доступу (центри колективного користування) зацікавлено 25% молодих вчених.
- 50% опитаних зазначили, що зацікавлені в написанні грантів для проведення наукових досліджень, де вони були б *керівником проекту*.
- 75% опитаних повідомили, що є зацікавленими в написанні грантів для проведенні наукових досліджень, де вони були б *виконавцями проекту*.
- 69% респондентів ніколи не подавали заявки на отримання гранту.
- Свою зацікавленість в існуванні в Університеті грантової системи підтримки освіти наукових досліджень виявили 87% молодих вчених.
75% опитаних виявили своє бажання в написанні грантів в яких би брали участь представники різних спеціальностей (*міждисциплінарні гранти*).
- Молоді вчені бачать основною перешкодою своєї участі в українських та зарубіжних проектах (наукові школи, конференції тощо) відсутність фінансування – опитані зазначили, що саме від фінансового забезпечення наполовину залежить їх участь в таких заходах. Також значною перешкодою вони вбачають відсутність необхідної інформації про терміни та умови участі в таких проектах.
- Значною проблемою молоді вчені також вважають безперспективність подальшої роботи після закінчення аспірантури через брак робочих місць.
- Труднощами в отриманні робочих місць, за словами респондентів, також сприяє відсутність прозорої системи ротації кадрів та чітких критеріїв кар'єрного зростання.

11. Стан та перспективи молодіжної науки в Університеті

Враховуючі дані опитування, а також самоаналіз діяльності РМВ, перспективи розвитку молодіжної науки можна представити у вигляді **SWOT** аналізу:

Сильні сторони:

- РМВ дієва і життєздатна структура на рівні окремих підрозділів та Університету в цілому з власними проєктами і здобутками;
- РМВ визнана на рівні МОН України, НАН України, НАМН України, ЄС;
- РМВ сприяє розвитку міждисциплінарних досліджень завдяки оперативному інформуванню та налагодженню співпраці між факультетами/інститутами;
- Молоді вчені забезпечують значну частину наукового доробку Університету;
- РМВ отримує належну підтримку для реалізації своїх ініціатив з боку адміністрації Університету;
- наявність безкоштовної Бізнес-школи КНУ на базі Корпорації «Науковий парк».

Слабкі сторони:

- зменшення кількості аспірантів та молодих учених, які є кадровим потенціалом, з яким пов'язані найближчі перспективи розвитку наукової роботи, та основною рушійною силою для забезпечення виконання молодіжних наукових проєктів;
- застаріла матеріально-технічна база для виконання наукових досліджень;
- відсутність фонду підтримки аспіранта/ молодого вченого;
- відсутність доступу до репозитаріїв наукових статей, брак сучасної (зокрема, англійської) наукової літератури в бібліотеках.

Можливості:

- підтримка молодих вчених на різних рівнях державної влади – МОН України, НФД, Національна рада України з питань розвитку науки і технологій;
- наявна в Україні і в Університеті зокрема система преміювання, стипендій для аспірантів/ молодих вчених за наукові досягнення;
- відпрацьований механізм академічної мобільності.

Загрози/ виклики:

- кар'єра науковця та/ або викладача не вважається престижною в Україні;
- відсутність базового фінансування науки в системі МОН України;
- відірваність досліджень від потреб економіки, промисловості та соціуму;
  - відсутність системи грантової підтримки в залежності від потреб підготовки молодого науковця на різних етапах наукової кар'єри (аспірант, м.н.с./ асистент, науковий керівник).

12. Пропозиції РМВ, покликані забезпечити розвиток молодіжної науки в Університеті

1. Уніфікувати форми об'єднання студентів та молодих вчених в Університеті шляхом створення НТС на рівні Університету із подвійним підпорядкуванням – РМВ Університету та Студентському парламенту. Відповідно до п.6.18.13 Статуту Університету підрозділом Студентського парламенту є Наукове товариство студентів (курсантів). При цьому, Студпарламент об'єднує усіх студентів Університету, відповідно, може залучити більшість із них до наукової роботи, має широку інформаційну мережу. Водночас, досвід діяльності НТС у складі РМВ (юридичний факультет, ННІ «Інститут геології» та ННЦ «Інститут біології та медицини») засвідчила ефективність об'єднання молодих вчених зі студентами з метою передання останнім досвіду, надання допомоги у проведенні наукових досліджень тощо.
2. Розглянути можливість створення загальноуніверситетського фонду аспірантів/ молодих учених для покриття витрат, пов'язаних з участю у наукових конференціях, оплатою наукових публікацій.
3. При преміюванні за результатами публікаційної активності враховувати доробок аспірантів разом із науковими та науково-педагогічними співробітниками; розробити відповідну систему їх преміювання.
4. Для підвищення мотивації серед молодих вчених щодо участі у конкурсах на державні відзнаки, у зв'язку зі значними матеріальними та часовими витратами на підготовку пакетів документів, переглянути механізм організації конкурсного відбору на рівні Університету. Можливими варіантами вирішення проблеми є: 1) попередня співбесіда з номінантом; 2) централізований збір даних від підрозділів на початку року і надання

рекомендації щодо більшого шансу успіху певних номінантів в певних конкурсах.

5. Активізувати діяльність щодо створення центрів колективного користування сучасним науковим обладнанням в Університеті для забезпечення належних умов для виконання дисертаційних досліджень, проєктів молодих вчених, та заохочення студентів до виконання наукових досліджень.

6. Переглянути дієвість наявних інструментів міждисциплінарної кооперації та активізувати цей напрям діяльності РМВ шляхом створення міждисциплінарних тематичних наукових клубів тощо.

7. Популяризувати наявні платформи/ інструменти для співробітництва аспірантів, молодих науковців та бізнес сектору (наприклад платформа Science & Business).

8. Активізувати діяльність студентів та молодих учених, зокрема через взаємодію РМВ із Студпардламентом/ НТС з метою запровадження низки заходів, спрямованих на підвищення комунікаційних навичок для забезпечення більш активної участі молодих науковців Університету в науково-популярних заходах, сприяння виходу належної якості публікацій про науку в науково-популярних виданнях.